اولان اشبو آثارلردن سياح شونفورت پرده‌سنى اوروپايه كتيرمك ايچون يانه المش ايسه‌ده مشتاق مغربه به تاب آور اوله‌مديغندن اثناى راهده وفات ايتمشدر.

«مابعدى وار»

—•—

قارت وزيتلر حقنده ايضاحات وتصحيحات

ياوران حرب حضرت شهريارى‌دن يكه‌جى‌زاده ميرالاى عزتلو عزت بك افندى طرفندن سعادتلو احمد مدحت افندى حضرتلرينه خطاباً يازيلان تذكره‌در :

معتبر غزته‌كزك دونكى نسخه‌سنده «قارت دو وزيت» لره دائر مندرج اولان بنده بعض سهو وخطالر كورلدى. يكندن بونلرى تصحيحاً قلمه المش اولديغم مطالعه‌نامه‌يى لفاً صوب عالى‌لرينه تقديم قلنمشدر. بنده مذكورك اوروپا اصول وعاداتنه وقوفى اوليان برذات طرفندن يازيلوب مشاغل مهمه‌لرى حسبيله طرف عالى‌لرندنجى كورلميه‌رك درج اولنمش يرشى اولديغى اشكار. بوكمى بوبولده تصديعمه جرأت ورمشدر.

جواب عاجزينك غزته‌يه درجى رأى عالى كريمانه‌لرينه محولدر.

فى ٣ شباط سنه ٣٠٤

— تشكر وجواب —

مطالعه‌نامه عالى‌لرى عيناً وروجه آتى غزته‌يه درج اولنيور :

فى الواقع بيان بيوريلان بند طرف عاجزانه‌مدن كورلمكسزين غزته‌يه درج اولنمش ايدى. ذاتاً چند ماهدنبرى قيش هوالرينك سوء تأثيراتندن متولد مراجسزلقلر عاجزلرينى ترجمان حقيقتدن بالكليه كف قلمه مجبور ايتمش ايدى. بودفعه صحت اصليه‌مى تكرار اله كچورمكله برابر خدمت تحريريه‌مه تشمير ساق غيرت ايدر ايكن همان ايلك اثرده بكن كاغد تذكره عالى‌لرى اولمسندن طولايى قلباً بيوك برانشراح حاصل ايلدم.

ويزيته كاغدلرينه دائر ترجمان حقيقتده بنده يازان ذات فى الحقيقه اوروپا اصول وعاداتنه كنديسنك وقوفى اولمديغى حالده بنده اوروپاجه يازيلوب باصلمش اولان واصول مدنيهٔ اوروپايى مبين بولنان كتابلرك وقوفى دخى وقوف عالى‌لرى درجه‌سنده اوله‌ميه‌جغى مسلمدر. زيرا اوروپا جمعيتنك طبقات عاليه‌سنده جريانلرى اكثرنه بازى يازمغه رغبتكار اولمدقلرى كبى بعض نادره‌نه عنايت ايتمدكلرى بولنسه‌بيله انلر ايچون بويله اصول وعادات معيشتدن بحثه كيريشمك خاطرلرينه بيله خطور ايتميه‌جك اولان مواد مستبعده‌دندر. ذات عالى‌لرى ايسه عثمانليلغمزده سرآمدان كبار زادكاندن بولندقلرى كبى اوروپاجه دخى سلطنت معظمهٔ عثمانيه‌نك بربنده بركزيده‌سى صفتيله دائما كبار ايچنده زمان كچورمرك فطرتاً دخى متخلق بيورلدقلرى ذكاوفطانت فوق العاده ايله اوروپا كبارينك معيشت رسميه وغير رسميه‌لرينه اولور اولمز اوروپاليلردن بك چوغندن زياده وقوف ومعلومات كشف ايتمشسكزدر. بوايضاحاتدن مقصد عاجزانه‌م بنده مذكور محرر عاجزك نظر تصحيحندن كچمش بيله اولسه ينه خطادن سالم اوله‌ميه‌جغنى كمال صفوتله اعترافدر. يعنى مذكور بنده‌يى يازان محرر ايله بو بنده‌لرى ارمسنده مسئلهٔ مبحوث عنها‌جه هيچ برفرق يوقدر.

مطالعه‌نامهٔ عالى‌لريله بو ماده‌يى تصحيح وتوضيح بيورمالرنده‌كى اهميت محتاج تفصيلميدر؟ زيرا دخى اوروپا جمعيت مدنيه‌سى اعضاسندن هر اولنق درجه‌لرنده اوروپا ايله مناسبتمز تقرب وتأييد ايتمش اولديغندن كرك ديپلوماسى وكرك عسكرى مأمورينزله اوروپايه كيدن عثمانليلرمزك عادات مذكوره اخلاق وعاداتنه وقوف تام پيدا ايتملرى عادتا ضرورياتدندر. هانيا ديمك ايسترمكه بومسئله‌دن دها مهم فنون وعلوم ايله مشغول اولديغنى بيلديكم زمان عالى‌لرندن برمقدارجغنى فدايى كوزه الدروب ده عثمانليلرمزدن اوروپايه كيده‌جك اولانلرك بيلملرى لازم كلان اصول معيشت وعادات عملكنه دائر بر رهبر تنظيم بيوره‌جق اولسه‌كز بالنسبه بك نافع بر خدمتده بولنمش اولوردكز. زيرا عثمانليلر ايچنده بو ايشك يكانه اهلى ذات عالى‌لرى اوله‌بيله‌جكى حكم ايديلور ايسه غير قابل استيناف برحكم ويرلمش اولور. باقى حق عالى كريمانه‌لرنده‌كى اختصاص قديم واحتساس صافى عاجزانه‌مك تكرارى قبولنى تمنى ايدرم.

احمد مدحت

∴

عزت بك افندينك ارساله عنايت بيوردقلرى تصحيح ومطالعه‌نامه بروجه آتى عيناً درج اولنيور :

«ترجمان حقيقت» غزته‌سنك ٥ شباط تاريخلى نسخه‌سنده «قارت دو وزيت» عنوانيله درج اولنان بندى مطالعه ايتديكم صره‌ده بعض بيوك خطالر كوزه ايلشديكندن بونلرى تصحيح ايتمكى ايجه مهم بر وظيفه عد ايدرم. چونكه فرنكلرله اختلاطمز زمانك ايجاباتندن بولنديغى ايچون بونلرك عادتلرينى دخى بعض خصوصده تقليد واستعمال ايتمك آرزو ايتديكمز حالده لايقيله اوكرنمك واختلاطده عجمليك كوسترمامكله برابر اجنبى عاداتنك مملكتمزه دخولنه واسطه اولديغمز زمان حقيقتى دائما التزام ايتمكلكمز لازمدر.

«ترجمان حقيقت» غزته‌سنك بنده مخصوصنده اك زياده كوزه چارپان خطالرله بعض اونودلمش اولان قواعدى ذكر ايدهلم.

ترجمان حقيقت : «لاجل الزياره كيديلوب ده خانه‌ده كيمسه‌يى بوله‌مديغكزدن طولايى قارت براقمق لازم كلديكى وقت براقيله‌جق قارتلرك عددى نه قدر اوله‌جغى كيفيتى اكثريتله قارتى براقان ذاتك رأينه محولدر. بعض كيمسه بالكز برقارت براقوب زيارت ايتمك ايستدكلرى خانه‌نك اعضاى عائله‌سنى تشكيل ايدن ذوات قاچ كشى ايسه آنلرك عددلرينه مساوى اوله‌رق قارتى قيرارلر. يعنى بر موسيو برمادام وبرمادموازل ايچون براقيرلر. بعض ذوات دخى خانه‌ده زيارت ايديله‌جك قاچ ذات وار ايسه جمله‌سنه آيرى آيرى تقديم ايدلك اوزره قارتلر براقورلر.»

برخانه‌ده خانه صاحبلرى بولنميوب قارت براقيله‌جغى زمان اشبو خانه‌نك اعضاى عائله‌سنى تشكيل ايدن ذواتك كافه‌سنه قارت براقمق لازم دكلدر. قارت بالكز موسيو ايله مادامه براقيلور. مادموازل وياخود مادموازللره هيچ بر خصوصده قارت براقيلمز. شايد بر خانه‌ده موسيو ومادامك پدر و والده‌سى وياخود قاين پدر و والده‌لرى براكده اقامت ايديورلر ايسه واكر بونلرله دخى كورشلمكده ايسه هر برينه آيرى آيرى برر قارت براقيله بيلور.

ترجمان حقيقت : «سنه باشى تبريكى ايچون كوندريلان قارت دو وزيتلر كانون ثانى آيندن اول وصكره اولان سكز كون ظرفنده كوندريلور. يعنى كانون ثانينك برينه سكز قاله وياخود بوآيى سكز كون پكه ارسال اولنه بيلور.»

طشره‌ده وياخود بك اوزاقده برمحلده بولنان ذواته سنه باشندن سكز كون اول قارت كوندريلور. حالبوكه برشهر ايچنده بولنانلره سنه باشندن بركون اول وسكز كون صكره‌يه قدر كوندريلور.

ترجمان حقيقت : «اقشام طعامنه وياخود بالويه دعوت ايتمك ايچون سزه برتذكره كوندريلور ايسه بودعوته اجابت ايده بيله‌جك ايسه‌كزده ايده‌ميه‌جك ايسه‌كزده مقابله‌ همان برقارت دو وزيت كوندروب بيان حال ايتمكز لازمه‌دندر.»

اقشام طعامنه دعوت اولنديغكز زمان ايستر بو دعوتى قبول ايدكز ايستر ايتمكز درحال مكتوبله جواب ويرمك شرطدر. اشبو دعوتى قبول ايتديككز حالده بر هفته ظرفنده دعوتلرينى قبول ايتديككز ذواته برقارت براقمق مجبوريدر. بودرلو وزيتلره visite de digestion تسميه اولنوب وزيتلرك الشمهم اولانلرندندر. بالو دعوتنه كلنجه اشبو دعوتى قبول ايتديككزه دائر جوابه مجبوريت اولميوب بالودن صكره برهفته ظرفنده قارت براقمق كافيدر.

ترجمان حقيقت : «بولنديغكز شهرى ترك ايتمكه مجبور اولديغكز زمان بتون محبانكزه بوكولمش قارت دو وزيتلر كوندرمك قاعده اقتضاسندندر. كرك سياحته چيقه‌جق اولكز كرك صيفيه‌يه كيديكز هر ايكيسنده دخى بو صورتله حركت ايتمك ايجاب ايدر. بوكولى اوله‌رق كوندريله‌جك قارتلرك اوزرنده P. P. c. حرفلرى يولنمق لازمدر. بو حرفلردن برنجى حرفى عزيمت ايتمك معناسنه اولان partir كلمه‌سنه ايكنجى «ايچون» معناسنه pour كلمه‌سنه اوچنجى حرف‌ده قير معناسنه كلن Campagne كلمه‌سنه اشارتدركه بر ازواج كلمه‌نك اجتماعى فرنك شيوه‌سنجه قيره كيتمك معناسنى افهام ايدر. قيردن وياسياحتدن عودتده احبابه كونديريله‌جك قارتلرك اوزرينه عودت معناسنه اولان بالكز retour لفظى يازمق كافيدر.»

واقعا بولنديغكز شهرى اوزون برمدت ايچون ترك ايتمكه مجبور اولديغكز زمان بالكز محبانكزه دكل حتى اختلاط ايتديككز ذواته وعلى الخصوص رسمى محلره برر قارت براقمغه مجبورسكز. اشبو قارتلرك آلتنه P. P. C. حرفلرى اشارت اولنور. فقط بو حرفلردن برنجيسى pour يعنى «ايچون» معناسنه. ايكنجيسى prendre يعنى «آلمق» معناسنه. اوچنجيسى دخى Congé يعنى «وداع» معناسنه‌دركه بونلردن مقصد وداع ايچون كلندى ديمكدر. سياحتدن عودتده ايسه قارت دو وزيتلره retour لفظى هيچ بروقت يازلمز!

ترجمان حقيقت : «احبابكزك خانه‌لرنده بولنه‌جقلرى مشكوك اولديغى بركونده زيارته كيدر واكر بو زيارته كندى عربه‌كزله اجرا ايدر ايسه‌كز عربه‌دن ينزدن اول خدمتكاركزى كوندروب كورشمك ايستديككز ذواتك خانه‌لرنده بولنوب بولنمديغنى قپوجيدن صوردررق بولنمدقلرى صورتده قارت دو وزيت براقه بيلورسكز. اكر بنديككز عربه كرا عربه‌سى ايسه اوحالده بالذات عربه‌دن اينوب تحقيق كيفيت ايتمكز ايجاب ايدر.»

ايستر كندى عربه‌كزله ايستر كيرا عربه‌سيله برخانه‌يه وصولكزده اشبو خانه‌نك قپوجيسندن خانه صاحبلرينك اوده اولوب اولمديغنى سؤال ايدر وياخود ايتدررسكز. بونلرك اوده اولدقلرى جوابى آلديغى حالده ارتق قارت براقمق اصلا جائز دكلدر. بوحالده وزيته‌يى مطلق بالذات اجرا ايتمليدر.

اساساً قارت دو وزيتلرى بالذات براقوب كوندرمك بالكز بك بيوك برمسنده بولنان ذوات ايچون ممكن اوله بيلور. بونلرك بيله مادامه‌لره كوندرميوب بالذات قارتلرينى براقمه‌لرى دها نازكانه بر معامله‌در.

ارسال اولنان قارتلر دائما برظرف درونده كوندريلوب بونلرك اوجونى قيرمق جائز دكلدر.

برخانه‌يه خبرسز ويزيته‌يه كيدلديكى حالده سزك كيم اولديغكزى اشبو خانه‌نك خدمتكارى سؤال ايتدكده قارتكزى خدمتكاره قيرلامش اوله‌رق ويرمكز وشايد موسيو ومادام وياايكيسندنبرى سزى قبول ايده‌ميورسه خدمتكار قارتكزى اعاده ايتدكده بوقارت دو وزيته بردها علاوه ايله بونلرى قيرمرق براقورسكز.

برسالونده برمادامه وياخود بالكز موسيويه تقديم اولنديغكز حالده برهفته ظرفنده هر ايكيسنده قارت براقمق مجبوريدر.

اولى اوليان برموسيويه قارت براقمق اره‌كزده‌كى سن وياخود رتبه وموقعه كوره حساب اولنور.

برمادامك مسافر قبولنه تخصيص ايتديكى كونى بيلمرك هفته‌نك اوكونى نه مادامه ونه‌ده موسيويه قارت براقمق ممكن اوله‌مز.

— تفرقه —

ندامتمى؟ هيهات!

اميل اوژيه‌دن مقتبس

(رومان)

محررى

احمد مدحت

—•—

«مقدمه مقامنده برحسبحال»

رومانجيلق صنعتنك ماهيتندن قاچ دفعه‌لر بحث اولنمشدر! بز بيله الله بيلور اما اون دفعه‌دن زياده بحث ايتمشزدر. بوبحثلرك زمينى تشكيل ايدن ماده‌نك ايسه «رومان نه‌در؟ نصل تصور وتحرير اولنور ايسه اوقويانلرى هم اكلندرير هم مستفيد ايلر!» صورتندن عبارت بولنديغنى مباحث مذكوره‌يى اوقويان قارئلر دخى اكلامشلردر.

ارتق بردفعه بحث ايدلمش اولان برشيئى تكرار شو حسبحالمزده درميان ايلر ايسه‌ك معلومى اعلام وحاصلى تحصيل درجه‌سنده بيهوده برصعيده‌مى بولنمش اوله‌جغز؟

بو سؤالمزه بك چوق طرفلردن «اوت!» جوابنى الده‌جكمزه همان امينز. فقط استعجال بيورلمسون. هرشيئك ماهيتى زمانلر نسبتنه كوره تعين اولنور. اصولندن قواعدندن نفع وزيانندن هپ اوشيئك زماناً بعد زمان حاصل ايتمش اولديغى ترقيه وپيدا ايتمش بولنديغى تحوله كوره بحث اولنور. مثلا كمجيلك بالكز «چكدرى»لر يعنى كوركلى قايقلر ايله دكز اوزرنده كنارلرده مسافرلرده كزه بيلكدن عبارت اولديغى زمانلرده بوصنعتك اصولندن فوائدندن ايدلمش اولان بحثلر يلكن ايجاد اولنديغى وبالخصوص بو يلكنلرك انواعى يايلديغى زمانلرده ايديله‌جك بحثه بكزرمى؟ بوصله ايجادندن اول بحث ايديلن يلكنجيلك ايله بوصله ايجادندن صكره بحث ايديلن يلكنجيلك دخى برى برينه بكزرمى. ياواپورك ايجادى مباحث قديمهٔ بحريه‌يى نه قدر تعديل ايتمش اولور؟

شو آنده خاطركزه كلن شيئى بك اعلا كشف ايلدك. حتى حقكزى ده تسليم ايدرز. ديه‌جكسكزكه رومانلر حقنده ايديلن مباحثك كافه‌سى اويله كمجيلك تاريخى كبى قرق عصرلق دكل طوپى اون بش يكرمى سنه‌لك برشيدر. بوقدر از برزمانده رومانجيلق خصوصنده نه‌قدر تحول اوله بيلوركه شمدى تكرار برحسبحاله لزوم كورلسون! مقصدك بزه برماصال دها سويلمك ايسه همان «بروارمش بريوقمش!» ديه سويلمكه باشلا ده ديكله‌يه‌لم. چه‌لمزك بيلديركه سن كوزل ماصال سويلرسك اى احمد مدحت!

خاطركزه كلن بودكلى ايدى؟ شمدى ديكله‌يكز جوابنى: رومانجيلق عالمنده تبدل وترقى اويله عصرلرجه مدت ظرفنده كورلمز. هرنه زمان برمشهور رومانجى ظهور ايدر ايسه اسكى صنعتده مطلقا برتجدد ويرر. ذاتاً بوتجددى ويرميه‌جك اولورسه او يكى رومانجى اشتهار [illegible]

مشهور علكساندر دوماك موتنه قريستو حكايه‌سنى يازديغى زمانله شمدى اميل زولانك «نانا»لرى فلانلرى يازديغى زمان ارمسندن عصرلرمى كچمشدر؟ اوتوز قرق سنه‌لك برمدت ظرفنده علكساندر دوماك اوغلى وويقتور هوغو واوقتاو فويه كبى اون بش يكرمى مؤلف شهرتشعار اولمشلردركه بونلرك هربرى بوصنعته بر بشقه‌لق بريكيلك ويردكلر. ثمن ايشته بو يكيلكلرك بو بشقه‌لقلرك هربرى دخى بومسئله‌جه برتحول برترقى حكمنى المشدر.

هله بزم ايچون اك زياده دقت اولنه‌جق شى مثلا الى التمش سنه ظرفنده اوروپاجه رومانجيلق خصوصنجه كوريلن احوالك بزده بالكز اون بش يكرمى سنه ظرفنده همان كاملاً كورلمش اولمسى قضيه‌سيدر. چونكه ارباب ترجمه وتأليفدن اولانلرمز برياندن التمش سنه‌لك رومانلرى يا ترجمه ويا تقليد ايلدكلرى كبى برياندن دخى دها دونكى عداولنه‌جق قدر يكى اولانلرينى ده ترجمه وياتقليد ايلمش بولندقلرندن بزده رومان ديلان شيئه دائر موجود اولان فكر اوروپاجه التمش سنه‌لك برزمانك اوچه نظراً برنسبتده تقيصى صورتنده پيدا اولمشدر.

لسان عثمانيزه ايلك ترجمه اولنان رومان «تلماق» اولديغنى قبول ايليه‌جك اولورسه‌ق نحطر ايتملى بزكه تلماق ترجمه‌سى بالكز برفكر وتصور برشاعرانه اولمق اوزره تلقى ايدلمشلرمز اوزمان هيچ حكمنده اولوب بر رومانك مبنى اوله بيله‌جكى حكمت اخلاقيه‌يى هركس بيولنه بيولنه برازده حكمت سياسيه ايله قارشديرمشلر ايدى‌ده تلماقه بر رومان ديمكدن زياده برحكمت كتابى دبى ويرمشلر ايدى. صافين مبالغه‌مزه حمل ايتميكزكه بز تلماق حكايه‌سندن اشارات تصوفيه ارايان وبولان برقاچ ذواته بيله تصادف ايتمشزدر.

رومان ديلن شى حقنده‌كى ايلك نظرمزك شوندن عبارت بولنديغنى بوكره دوشوننكزده. ونظرك برده ايكنجيسنه انتقال ايدهلم. رومان اولمق اوزره ايكنجى ترجمه‌يى ده موتنه قريستو عد ايده‌جكز! وروماني محرر عاجز دخى داخل اولديغى حالده همان يكرمى اوتوز مترجم ترجمه ايتمش وياخود اصل مترجمى نامنى الان ذاتك ترجمه‌لرينى تصحيحه بارد بم ايتمش ولتمله برابر ارباب مطالعه‌نك كرچكدن رومان اولمق اوزره ايلك كوزلرينه ايلشن اثر بونى عد ايتمك لازم كلسه استبعاد ايدلمليدر. اما يارب او زمان موتنه قريستو رومانى خلقك نظر حيرتنه نصل چارپمش ايدى؟ وهلهٔ وقوعه كلمى ويرن اوتصادفلرك هربرى قدرت بشريه فوقنده برمهارت اديبه اولق اوزره تلقى اولنمشيدى. برجنازه‌يه بدل چوالده قونيله‌رق بيلم قاچ يوز متره قيادن اشاغى‌يه دكزه آتيلان و بوقوطك شدتيله بيلم قاچ فولاج دكزه باتان حرخك [illegible] درجه‌سنده‌كى مبالغه‌لر هپ برر هنر صاييلمشيدى. برديوار يارلوب ايچندن هيچ بكلنميان برآدمك چيقه ويرمسى كبى احوال ارباب مطالعه‌نك چشمان حيرتنى فرلاتمقده ايدى. بوبولده ايكنجى بر رومان اولمق اوزره ترجمه‌يه شايان اثر فرانسزجه‌ده دخى بولنه‌مدى. حتى محرر عاجز كبى اك بيوك هوسكارلر موتنه قريستو رومانى برينه اقامه ايتمكه صالح بر رومانى فرانسزجه‌ده دخى بوله‌ميه‌جه تقليداً حسن ملاحى يازمق مجبوريتى مثللو مجبوريتره دوچار اولمق ضرورت حكمنى المشدر.

عجبا بوكونكى معارفمزك يتشديرديكى بر نوجوان كامل موتنه قريستودن لذت الهبيلورمى؟ بز بونى هيچ مأمول ايتمديز. حتى كندى اثرمز اولمقله برابر حسن ملاحى ده موتنه قريستونك نظيره‌سى اوله‌رق اوقويانلرده برحس استبعاد پيداسندن بشقه برتأثير كوستره‌ميه‌جك آثاردن اولورز. بركت ويرسونكه موتنه قريستو صرف يالان محض خيال اولمغه مقابل حسن ملاحك بربيوك قسمى تاريخ اوزرينه مبتنى‌درده اثرمزى بو يوزدن اولسون خلاصه برامكان بولورز اميدنده‌يز.

اون التى اون يدى سنه قدر عثمانيده‌يى جلدرمه‌يه دوچار حيرت ايتمش اولان براثرك بوكون نظر رغبتدن سقوطنى بزه نه‌شى ايتدرن نه‌در؟ تطويل كلامده اصلا حاجت يوقدركه اويله بجانايجا تصادفلرك مستبعد غيرمستبعد ظهورلرك دولوريلر حكايانى آكنديره‌جق غرابتلرك بوكونكى تيقظات فكريه‌يه نظراً هپ اسكى زمان ماصاللرندن عبارت كوريله‌جكى قضيه‌سيدر. زيرا علكساندر دوماك سائر بعض رومانلرى ده يدرنى كورلديكه خيالات مستعديه موتنه قريستو قدر مستغرق دكلدرلر. اوغلنك برطاقم آثارى كورلديكه تصادفات غريبه وظهورات غيرمحتمله‌دن هيچ برينى اولمديغى حالده لطافتنه طويولامبور ايدى. لادام وقامليالركى! هله بولده فوقت بعض حكايه‌لرى كورلديكه احوال عموميهٔ بشريه ومدنيه‌دن بعضلرى حقنده جلب ايلديكى انظار عبرت هم اوقوندقلرى قهقهه‌لر ايله كوليدروب هم ده جداً مستفيد ومتيقظ ايلورلر ايدى. اوژنيسو وقساوت‌ده موتين وويقتور هوغو ونهايت اوقتاو فويه‌نك اثرلرى كورلديكه اصل حكمت اخلاقيه ومدنيه‌نك برچوق ساده وطبيعى احوال ووقوعات ايچنده نه لطافتلى صورتده لمعه‌پاش اولديغنه دقت ايدنلر موتنه قريستو كبى حكايه‌لرى عادتا وقوپانلر ايله استهزا وتحقير ايچون يازلمشجه نظر رغبتدن اسقاط وتبعيد ايلديلر.

سالف الذكر استادلرك آثارى برياندن ترجمه اولنديغى صره‌ده بزده الوجه يرو اولانلرمز آثار مذكوره‌يى تقليدن تنظيردن كيروقالمديلر. هله بوكون محرر عاجز استادلرينى بوكى اليهك الاقدم شاكردى اولمقله افتخار حق قازاندم. لكن بو ميدانه نه رومانجيلق مستعبد [illegible]

نويسانك ده آثارى ترجمه اولندى. انلر دخى تقليد ايدلدى. ارتق بونلرك بالكليه طاتسز طوزسز اولان اوهاى خيالاتى تصادفاتى فلاناتى خلق اوقدر بيزار ايلديكه مطالعه مراقليلرندن برچوغى رومان ديلن شيدن استكراه درجه‌لرينى بولوب محرر عاجزى قدح ايتمك ايستيانلره «رومانجى!......» تعبيرينى ديللرينه طولاديلر. حقلرى ده وار يا! رومانك فاسى واقعا شايان قدح اولان شيلردندر.

الك صكره بوبولده‌كى حسبحالرده زمين مباحثه‌يى مشهور اميل زولانك اساس «حقيقت» اوزرينه بنا ايلديكى ادعاسنده بولنديغى رومانلر تشكيل ايلديلر. بربولده‌كى رومانلرى التزام ايدنلر بنى بشرك معايبنى صايوب دوكرلر ايسه او معايبدن متوقى كبى بر تأثير حسن حاصل ايده‌جكى رأينده بولنديلر.

بوسوزى كلياً رده امكان وارميدر؟ وا اسفاكه اميل زولانك اورومانلرده نصل برلسان قوللانديغنه ياواقف وله‌مامشلر وياخود دقت ايده‌مامشلرده ايشته بونجه‌زدن عبارت برخطا اثرك ايلك خطالرى اولمشدر. اميل زولانك رومانلرنده‌كى شيوهٔ افاده ايچون بزده برشال ارنسه ايچق مرورى هزلياتى كوستريله بيلور. واقعا اميل زولا او شيوهٔ لسانى برطاقم اسافله سويلتور. لكن هرحالده كندى قلمدن چيقار يا؟ چيقماسى كنديسنجه مطلوب اولسه ايدى حكايه‌سنده‌كى وقوعاتى اسافل مرقومه محافظه‌سنه قدر واردير مغه حاجت كورمز ايدى.

برده اميل زولانك رومانلرنده يكرميدن زياده اشخاص وقعه كورلديكى حالده بونلردن هيچ برينك حسن حال اربابندن اولديغنه تصادف ايدلمز. عجبا فرانسز ملتنك كافهٔ افرادى شقاوتلرله سفاهتلرله فحش واسرافلرله اشتهار ايدن طاقمدنمى اولديلر؟ هيچ بويله برشيئه امكان ويربيله بيلورمى؟ اكا امكان ويرمكدن ايسه اميل زولانك حالنى كندى ملتى عليهنه افترا قدر وارر برمبالغه‌جى اولديغنده امكان ويرمك البته دها زياده طوغرى‌يه قريب اولور.

اوقومق بيلنلرى رومان قدر اكلندرن رومان قدر مستفيد ايدن هيچ برشى بولنمديغنى حكم ايتمك لازم كلنجه ترقى‌پرور برخلقك ده جمله‌دن زياده رومانلرك اصلاحنه همت ايتمسى لزومى تحقق ايدر. رومان بالكز بروقعهٔ لطيفه وغريبه‌نك حكايه‌سندن عبارت دكلدر. اووقعه البته فنوندن بريسنه صنايعدن برقاچنه حكمتك بعض قواعدينه جغرافيانك بر فصلنى تشكيل ايدن برمملكته تاريخك بر فقره‌سنه تعلق ايدركه انلره دائر ويريلن ايضاحات ارباب مطالعه‌نك معلومات ووقوفى دائره‌سنى توسيع ايلر. ايچق بو رومانلره اميل زولانك يازديغى كبى مخصوصاً ارباب سفالتك سفاهتى مقلتى ذلتى رذالتى طولديرمق مقصد اصلى ايله نصل تغيير ايدر ايسه احتمالات دنيويه‌جه دائرهٔ امكاندن خارج اولان تصادفلرى فلانلرى طولديرمق دخى ايشى جدندن چيقاروب اوقويانلرى چوجق كبى الداتمق ديمك اولور. بوده اوقدر دخى بالمناسبه دنيلديكى وجهله ارباب مطالعه ايله يادنا تمسخر واستهزا صاييلور.

رومانجيلق حقنده‌كى شو مطالعه بزى هرزمان اتباعنه غيرت ايلديكمز برصورت ايكن اخيراً اوقتاو فويه‌يه اسناد اولنان برمطالعهٔ استادانه و حكيمانه‌يى غزته‌لرده اوقودقكه بزى شو نظريه‌مزده برقات دها تأييد ايلدى.

اوقتاو فويه رومان يازمشدر اما رومانجى دكلدر. رومان يازمق ايله رومانجى اولمق ارمسنده بيوك برفرق واردر. رومانجى بالكز جلد طولديرمق پاره قازانمق ايچون چاليشور. اوقويانلرجه حاصل ايده‌جكى حسن وياسوء تأثير رومانجينك امورنده بيله دكلدر. رومانجى اولمديغى حالده رومان يازانلر ايسه كرك قدرت قلميه وكرك عبرت حكميه‌جه عالمه برمشق ويرمك غيرتيله يازارلر.

مابعدى وار

◊ محمد جودت ◊

فى ٨ و ٢٠ كانون ثانى سنه ١٨٨١ تاريخلو قرارنامه موجبنجه ديون عموميهٔ عثمانيه‌نك تسويه‌سى امرنده تخصيص اولنان واردات

حاصلات صافيه		كانون ثانى سنه ١٨٨٩				
٣١ كانون ثانى سنه ٨٩ تاريخنه قدر	شهور سابقه‌دن مدور	حاصلات صافيه		اداره مركزيه معاش ومصارفاتى	واردات صافيه	ترك اولنان واردات
ليراى عثمانى عدد س	ليراى عثمانى عدد س	ليراى عثمانى عدد س	غروش س	غروش س	غروش س	
٧٨٦٦٩٧ ٨٢	٧٢٤٤٩٦ ٧٨	٦٣٢٠١ ٠٤	٦٤٣٦٧٠٣ ٥٤	٢٢٤٨٢٨ ٣٢	٦٦٦١٥٣١ ٧٦	دخان طوز تمغا مسكرات صيد ماهى حرير
٧٥٠٠٠	٧٥٠٠٠					رژينك دينى
٦٤١٠٨ ٥٤	٦١٣٩٧ ١٠	٣٧٢١ ٤٤	٢٧٩٤٠٨ ٨٨		٢٧٩٤٠٨ ٨٨	بلغارستان و ويركوسى قارشولغى اوله‌رق استحصال اولنان دخان اعشارى
٦٥٠٠٠	٦٥٠٠٠					قبريس وارداتى فضله‌سى شرقى روم ايلى ويركوسى
١٣٩٣٥٧ ٤٦	١٢٦٦٨٨ ٦٠	١٢٦٦٨ ٨٦	١٢٦٦٨٨٦		١٢٦٦٨٨٦	تنباكو رسمى
٢٥٠٠٠٠	٢٥٠٠٠٠					صربيه وقره‌طاغ و يونانستان و بلغارستانك حصه‌لرينه اصابت ايدن
١٣٨٠١٦٣ ٨٢	١٣٠٢٥٨٢ ٤٨	٧٩٥٩١ ٣٤	٧٩٨٢٩٩٨ ٤٢	٢٢٤٨٢٨ ٣٢	٨٢٠٧٨٢٦ ٦٤	يكون
− ٣٣٨٢ ٦٣	− ٣٣٨٢ ٦٢					قائض حاضر مسكوكاتك مبادله فرقى
١٣٧٦٧٨١ ١٩	١٢٩٩١٩٩ ٨٦	٢١٧٩٧٠	٢٧٤٩٨٢٨ ٧٧	٢٣١٤٠٤ ٦١	٢٧٧٢٧٢٣٣ ٣٨	جمعاً يكون

ليراى عثمانى عدد س	ليراى عثمانى عدد س	غروش س	
	٢٩٥٠٠٠ ..		قرارنامه‌نك اون ايكنجى فقره‌سنده بيان اولنان نحو بلانه محسوباً ويريلان
	١٠٨٢٣٣٦ ٥٣		ديون عموميهٔ عثمانيه‌يه محسوباً اوروپايه كوندريلان واستانبولده تأديه اولنان
	٢١٩٣٦ ٤٤		مجلس وديون عموميه ايچون مصارف عموميه
	١٢١١٨١ ٨٢		التون اوله‌رق بانق عثمانيه‌يه توديع اولنان
	٣٠٥٩٦٣ ٣١	٣١٥١٩٨٠ ٦٤	تبديلى لازم كلان مسكوكات اوله‌رق مذكور بانقه‌يه توديع اولنان
			اداره مركزيه صندوغنده التون اوله‌رق موجود صندق اولان
	٣٦٤ ١٠	٣٦٧٥٠ ١٥	كذا تبديلى لازم كلان مسكوكات اوله‌رق موجود صندق اولان
١٦٧٨١ ٢٠	٨٢		يكون

رئيس
ونسان قاليار

مجلس اداره وكيلى
كدشر

درسعادت — ٢ شباط — ١٤ فرنكى ١٨٨٩

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları